

ಬೆಲಿಯಂ 'ಮುಖವಾಡ'ದ ಸಂಭ್ರಮ

ಬೆಲಿಯಂನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಆಯೋಜನೆಯಾಗುವ ಮುಖವಾಡ ಉತ್ಸವದ ಸಂಭ್ರಮಾಚರಣೆ ವರ್ಣರಂಜಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಈ ದೇಶದ ಪುರಾತನವಾದ ಹಾಗೂ ಸಂಭ್ರಮಾಚರಣೆಯ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿದೆ. 14ನೇ ಶತಮಾನದಿಂದ ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಯುನೆಸ್ಕೋ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಪಾರಂಪರಿಕ ಪದ್ಧತಿ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿರುವುದು ವಿಶೇಷ. ಬಿಂಚಾ ನಗರದಲ್ಲಿ ಈಚೆಗೆ ನಡೆದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಮುಖವಾಡಗಳ ದರ್ಶನವಾಯಿತು.

ಆಸ್ಟ್ರಿಚ್ ಪಕ್ಷಿಯ ತುಪ್ಪಟದ ಹ್ಯಾಟ್ ಧರಿಸಿದ ಸಮೂಹವು ಕಸೂತಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದ ಕಲಾತ್ಮಕವಾದ ಉಡುಪುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತಾ ನಗರದ ಪ್ರಮುಖ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಗಿದರು. ರಸ್ತೆಯ ಎರಡೂ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ತಿಂಡಿ ತಿನಿಸುಗಳ ಅಂಗಡಿಗಳು ಉತ್ಸವದ ವಾತಾವರಣ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದವು. ಮುಖವಾಡ ಧರಿಸಿದವರು ತಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಿತ್ತಳೆ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಗುಂಪಿನ ಮೇಲೆ ಎರಚುತ್ತಾ ಸಾಗುವುದು ಉತ್ಸವದ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಶೇಷ. ಹೀಗೆ ಎರಚಿದ ಹಣ್ಣುಗಳು ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿದ್ದವರ ತಲೆ ಮೇಲೆ ಬೀಳದಿದ್ದರೆ ಅದೃಷ್ಟ ಬರುವುದೆಂಬುದು ಇಲ್ಲಿನವರ ನಂಬಿಕೆ.

—ವಿಶ್ವನಾಥ್ ಬಳುವನೇರಲು

ಹೂವೇ ದುಂಬಿಯಾದಾಗ...

ಮಲೆನಾಡಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಳೆಗಾಲ ಬಂತೆಂದರೆ ಅರಳುವ ವಿಶೇಷ ಹೂವೊಂದಿದೆ. ಸದಾ ಹೂವಿನ ಮೇಲೊಂದು ಜೇನು ನೋಣವೊಂದು ಕುಳಿತಿರುವಂತೆ ಕಾಣುವ ಈ ಪುಷ್ಪವನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ 'ಜೇನು ಸೀತಾಳೆ' ಎಂದು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ 'ಬೀ ಆರ್ಕಿಡ್' ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಸಸ್ಯವನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಕಾಟೋನಿಯಾ ಪೆಡನ್ಯುಲಾರಿಸ್ (Cottonia peduncularis) ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಸ್ಯವು ಅರೆ ನಿತ್ಯಹರಿದ್ವರ್ಣ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಆರ್ಕಿಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿ (ಪರಾವಲಂಬಿ ಸಸ್ಯ) ಒಂದಾಗಿದೆ. ನೈಋತ್ಯ ಭಾರತ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಲಂಕಾದ ಕೆಲ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಈ ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಆರ್ಕಿಡ್ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಈ ಸಸ್ಯವು ನೋಡಲು ಸೀತಾಳೆ ಹೂವಿನ ಗಿಡದಂತೆ ಕಂಡರೂ ಕೆಲ ವೃತ್ತಾಸಗಳನ್ನು ತಡ್ಡು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಇದು ತುಂಬಾ ಸುಲಭವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಸಸ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ದಪ್ಪ ಕಾಂಡವಿರುವ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಮರದ ಕೊಂಬೆಗಳಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡು ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಗಿಡದ ಎಲೆಗಳು ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯ ವಿ ಅಕ್ಷರದ ಆಕಾರ ಹೊಂದಿದ್ದು, ದಪ್ಪವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಎಲೆಗಳು ಭೂಮಿಯೆಡೆಗೆ ಬಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಈ ಸಸ್ಯವು ಪರಾವಲಂಬಿಯಾಗಿದ್ದು, ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೆ ಮಾರ್ಚ್‌ನಿಂದ ಜುಲೈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಹೂವಿನ ಗೊಂಚಲನ್ನು ಅರಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಸಸ್ಯದ ಹೂವು ಎಲೆಗಳ ಮದ್ದದಿಂದ ಹೊರಬಂದ ಒಂದು ದಂಟಿನಲ್ಲಿ ಅರಳುತ್ತದೆ. ಕಂದುಮಿಶ್ರಿತ ಹಳದಿ ಬಣ್ಣ ಹೊಂದಿರುವ ಈ ಹೂವಿನ ರಚನೆಯೇ ವಿಶೇಷವಾಗಿದ್ದು ಅದು ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಜೇನು ನೋಣವು ಮಕರಂದ ಹೀರಲು ಹೂವಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಗಂಡು ಜೇನು ನೋಣಗಳು ಆಕರ್ಷಿತವಾಗಿ ಹೂವಿನೆಡೆಗೆ ಬಂದು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೂವಿನ ಈ ತಡ್ಡು ಪ್ರಕಾರ ಈ ರೀತಿಯ ರಚನೆಯು ಪರಾಗಸ್ಪರ್ಶ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಹೂವಿನ ಎರಡು ತುದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಳದಿ ಬಣ್ಣದ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕೇಸರಗಳು ಇದ್ದು ನೋಣಗಳು ಹೂವಿನ ಆಕಾರಕ್ಕೆ ಆಕರ್ಷಿತವಾಗಿ ಬಂದು ಹೂವಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಾಗ ಅವುಗಳ ಕಾಲಿಗೆ ಪರಾಗಕೋಶಗಳು ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಮತ್ತೆ ಅದೇ ನೋಣವು ಬೇರೆ ಹೂವಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಾಗ ಪರಾಗಸ್ಪರ್ಶ ಕ್ರಿಯೆ ಸಂಪನ್ನಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಈ ಸಸ್ಯಕ್ಕೆ ಜೇನು ಸೀತಾಳೆ ಎಂಬ ಸ್ಥಳೀಯ ಹೆಸರಿದ್ದರೂ, ಎಲ್ಲೆಡೆ ಅದೇ ಹೆಸರಿಂದ ಗುರುತಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮದ್ರಾಸ್ ಎಂಜಿನಿಯರ್ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸೇನಾ ಅಧಿಕಾರಿ ಫ್ರೆಡ್ರಿಕ್ ಕಾನಿಯರ್ಸ್ ಕಾಟನ್ ಅವರ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಈ ಸಸ್ಯಕ್ಕೆ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಕಾಟೋನಿಯಾ ಪೆಡನ್ಯುಲಾರಿಸ್ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

—ಅಂಜನ್ ಕಾಯ್ಕಿಣಿ, ಸಾಗರ

